

การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลังการบูรณาการฝั่งชุมชน และทรัพยากรนิเวศวัฒนธรรมด้วย SWOT

6.1.1 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการบูรณาการการวางฝั่งชุมชนชนบท กับทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

การบุกเบิกพื้นที่จังหวัดหนองคาย ที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ตามที่อธิบายไว้ก่อนหน้านี้ มีสถานที่ท่องเที่ยวและทรัพยากรที่เกิดจากการผสมผสานทางวัฒนธรรมของไทย และลาวได้แก่ สะพานมิตรภาพไทยลาว ศาลากู่แก้ว จอมมณีหาด พระธาตุบังพวน หลวงพ่อพระเจ้าองค์ตื้อ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่นๆ เช่น น้ำตกถ้ำสุมุก น้ำตกเจ็ด น้ำตกภูถ้ำพระ มีหมู่บ้านซึ่งสามารถสนับสนุนให้เป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม เช่นหมู่บ้านทำยาสูบ หมู่บ้านทำน้ำจืดประมง หมู่บ้านทำแผ่นกระยอ เป็นต้น นอกจากนี้ยังวัฒนธรรมพื้นบ้านที่หลากหลาย เช่นบุญบั้งไฟ บั้งไฟพญานาค เป็นต้น

วัฒนธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และความหลากหลายสวยงามแม่น้ำโขง มีป่าธรรมชาติเขตร้อนที่เขียวชอุ่มทั่วพื้นที่ริมฝั่งน้ำโขง และทรัพยากรที่หลากหลาย อาหารของหลาย ๆ ชนเผ่า เหล่านี้ทำให้น้องคายอุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ในขณะที่ในสายตาของคนไทยส่วนมากที่มีต่อการท่องเที่ยวไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่ขาดแคลนทรัพยากรการท่องเที่ยว เนื่องจากไม่มีเขาสูงที่สลักซับซ้อน ไม่มีนิเวศวัฒนธรรมเดิมของชนกลุ่มน้อยเหมือนทางภาคเหนือ ไม่มีหาดทรายและเกาะแก่งที่สวยงามเหมือนทางภาคใต้

แต่เป็นเพราะเหตุผลนี้ทำให้ที่ราบสูงทางภาคอีสานของประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ผ่านมาเพราะความพยายามในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมไม่เพียงพอ หรือขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง จึงนำไปสู่มุมมองในด้านลบของคนไทยในปัจจุบันต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หากจะมองให้รอบด้าน ทัศนคติดังกล่าวเป็นสิ่งที่แสดงสถานะปัจจุบันของการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว และโอกาสในการพัฒนาภาคอีสาน เพราะยังมีเอกลักษณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม และหากใช้การพัฒนาอย่างมีหลักการและอาศัยองค์ความรู้ต่างๆ ประกอบกัน จะทำให้มีศักยภาพการพัฒนามากขึ้น

สถานที่ตั้งของพื้นที่หนองคายส่งผลดีต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นไปอย่างไม่ยากลำบาก เนื่องจากที่ตั้งของหนองคายที่เป็นจุดเชื่อมต่อของลาวและไทยโดยมีแม่น้ำโขงเป็นตัวกั้นกลาง เป็นจุดเชื่อมโยงไปสู่ทรัพยากรการท่องเที่ยวในประเทศลาวและกลุ่มประเทศอินโดจีน ซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของหนองคายให้โดดเด่นกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก จึงใช้หนองคายเป็นทางผ่านในการเดินทางไปท่องเที่ยวยังประเทศลาว และเนื่องจากประเทศไทยและลาวทั้งสองเป็นสมาชิกของอาเซียน ทำให้ขั้นตอนที่ประชาชนเดินทางข้ามไปมา มีความสะดวกสบาย ส่งผลให้คนในทั้งสองประเทศนับวันจะมีการเดินทางไปมาหาสู่และมีความร่วมมือกันในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ปัจจัยเหล่านี้มีส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากของนักท่องเที่ยวและการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อาจเกิดขึ้น

ทำไมการบุกเบิกพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคอีสาน จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการรวมกับการวางแผนชุมชนนั้น เหตุผลก็คือการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม หากว่าขาดหลักประกันด้านสภาพแวดล้อมที่ดี ก็จะทำให้การบุกเบิกการท่องเที่ยวดังกล่าวไม่ได้รับผลประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังถูกมองว่าเป็นพื้นที่ยากจนที่สุดของประเทศ ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาจะพบว่าพื้นที่การเกษตรและชุมชนเกษตรกรรมในภาคอีสานยังไม่ได้มีการพัฒนาอย่างมีหลักการ การวางแผนชุมชนและลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นไปตามความต้องการของแต่ละพื้นที่และหลักความเชื่อ การยึดถือแบบแผนดั้งเดิมของชุมชน และไม่สอดคล้องวิถีการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

ปัจจัยที่ไม่ส่งผลดีต่อการพัฒนาชุมชนเหล่านี้ เมื่อรวมเข้าด้วยกันมักจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชุมชนใหม่ที่มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการได้ผลดี เนื่องจากจะทำให้เกิดความต้องการในการจะสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าปัจจุบันที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเปรียบเทียบสภาพของก่อนการวางแผนและหลังการวางแผน ยิ่งจะทำให้คนในชุมชนได้เห็นความสำคัญของความรู้ทางวิชาการและการวางแผนที่เหมาะสมต่อการสร้างสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยของมนุษย์

ในการศึกษารั้วนี้ต้องการเน้นให้เห็นการวางแผนที่ให้ความสำคัญกับการรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และเน้นการพึ่งตนเองของคนในชุมชนเพื่อที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม เกิดการพึ่งพาตนเองและพัฒนาศักยภาพของตนให้มากขึ้น ลดการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกและการกู้ยืมจากแหล่งทุนต่าง ๆ แต่ยังเอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศ ลดภาระของเกษตรกรและเพิ่มคุณภาพชีวิต

นอกจากนี้ในการวางแผนชุมชนเพื่อวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ยังสามารถช่วยปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพของเกษตรกรเพิ่มขึ้น เพิ่มอัตราการจ้างงาน เพิ่มรายได้และปรับปรุงสภาพแวดล้อมของคนในชุมชน ความคิดดังกล่าวนำไปสู่การดำเนินการวางแผนชุมชนและการปรับปรุงการวางแผนชุมชนเพื่อการบูรณาการเข้ากับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกษตรกรไทยในปัจจุบันต้องการ ดังนั้นการวางแผนชุมชนของเวียงคุกและการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมจะส่งผลดีและได้รับประโยชน์จากกันและกัน

6.1.2 อนาคตโดยรวมของการวางแผนชุมชนชนบท และการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

การวางแผนชุมชนชนบทควรเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน การวางแผนการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ไม่สามารถมองเห็นและให้ความสำคัญแค่ในระยะสั้น ควรเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาในอนาคตของคนในชุมชน ซึ่งสามารถปรับให้เข้ากับความต้องการของการใช้ชีวิตตามยุคสมัยได้อย่างต่อเนื่องและเกิดขึ้นโดยมองไปถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ในการวางแผนชุมชนชนบทในจังหวัดหนองคาย เราไม่สามารถมองข้ามอิทธิพลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมที่มีต่อระบบการวางแผนในชุมชนชนบท เพราะเป้าหมายสำคัญของการวางแผนก็เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จึงจำเป็นต้องมองจากปัจจัยทุกด้านที่จะทำให้เป้าหมายบรรลุผล

ในกระบวนการพัฒนาชุมชนในหนองคาย นอกจากการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจของตนเองวิถีชีวิตและประเพณีชีวิตแบบดั้งเดิมแล้ว เศรษฐกิจท่องเที่ยวคือปัจจัยหนึ่งที่จำเป็นต้องพิจารณา ซึ่งแน่นอนว่าไม่สามารถจำกัดการให้บริการสำหรับการท่องเที่ยวเท่านั้นได้ ในกระบวนการวางแผนชุมชนในหนองคายที่จะเกิดขึ้น ควรต้องยึดการวางแผนที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชนบทเป็นวัตถุประสงค์หลัก และจะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรของท้องถิ่น จะต้องมีความ

เคารพในโครงสร้างของสังคมที่มีอยู่เดิม บำรุงรักษาและส่งเสริมสืบทอดลักษณะทางธรรมชาติและเอกลักษณ์ ประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อให้การวางผังชุมชนไม่ได้แยกตัวออกจากความเป็นจริงและความเป็นไป ของพื้นฐานวัฒนธรรม

นอกเหนือจากการเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตของการวางผังที่เป็นไปตามหลักทาง วิชาการและเป็นเหตุเป็นผลในการใช้งานแล้ว ควรมุ่งเน้นการรักษาและการประหยัดพลังงาน ใช้ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มี ไม่ใช่ทรัพยากรจากภายนอกมากเกินไป ในเวลาเดียวกันควรให้ ความสำคัญกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความสำคัญกับการออกแบบวางผังชุมชน จากการที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเน้นให้เห็นความสำคัญของการศึกษาและพัฒนาความเป็นอยู่ของ เกษตรกรไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 เป็นต้นมา พระองค์ได้ทรงมีพระราชดำรัสในโอกาสต่างๆ เพื่อเตือนสติให้ คนไทยมีความสมดุลในการดำเนินชีวิต มีความมั่นใจในตนเองเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนา

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้ได้กับการวางผังชุมชนชนบท ภายใต้แนวคิด ของการวางผังที่เป็นเหตุเป็นผลทางวิชาการ และมีความเป็นไปได้ ผ่านการระดมความคิดเห็นของประชาชน ในท้องถิ่น สร้างความกระตือรือร้นให้แก่คนในท้องถิ่นในการพัฒนาตนเอง สร้างจิตสำนึกเพื่อให้การ ดำเนินการวางผังชุมชนในชนบทเป็นไปโดยคนในท้องถิ่นแทนที่จะพึ่งพาหน่วยงานของรัฐเท่านั้น จึงจะ เป็นการส่งเสริมการดำเนินการวางผัง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสร้างกระแสของการพัฒนาอย่าง ยั่งยืนต่อไป

6.1.3 ความสำคัญของการบูรณาการวางผังและทรัพยากรการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาชีวิตของคน ในท้องถิ่น

นโยบายและการดำเนินการการวางผังพัฒนาชุมชน ต้องเกิดขึ้นและสอดคล้องกับความเป็นจริง ของท้องถิ่น จึงจะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรได้แท้จริง จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของหนองคาย ที่มีลักษณะเฉพาะตัว ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมต่อการสร้าง ศักยภาพเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวใน พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้อง เป็น แนวทางที่มีความสำคัญต่อการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในท้องถิ่น ผ่านการวางผังชุมชน เพื่อวางรากฐานที่ดีของการพัฒนาของการท่องเที่ยว

เนื่องจากการสร้างสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวที่ดี การให้บริการนักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (อาหาร เสื้อผ้า ที่พัก ขนส่ง) จะสามารถเพิ่มความน่าดึงดูดใจของท้องถิ่น เพื่อให้ นักท่องเที่ยวยินดีที่จะมาเข้าชมเพิ่มมากขึ้น ในทางกลับกัน การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาที่นี้มากขึ้นจะทำให้ โอกาสในการสร้างงาน สร้างรายได้มีมากขึ้น เหล่านี้เป็นวัฏจักรและวงจรที่สัมพันธ์และมีผลกระทบต่อเนื่อง ไปในวงกว้าง ถึงแม้ว่าแนวคิดนี้จะเป็นเพียงกระบวนการเชิงทฤษฎีเท่านั้น เพราะในโลกของความจริงจะพบว่า การดำเนินการจะต้องพบกับปัญหามากมายที่ทำให้ต้องพิจารณาอย่างจริงจัง เช่น จะทำอย่างไรในการสร้าง สภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น จุดสำคัญอีกประการหนึ่งคือ จะบูรณาการการวางผัง ในชนบทและทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดผลดีได้อย่างไร เมื่อการวางผังของชุมชนชนบทที่ต้องการเน้น ความเป็นอิสระในการพัฒนาของตน ขณะเดียวกันยังต้องเผื่อแผ่เพื่อให้บริการกับการพัฒนาทรัพยากรการ ท่องเที่ยว

นอกจากนี้การดึงเอาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องเริ่มจากทรัพยากรทางวัฒนธรรม

และนิเวศของชุมชนชนบทที่มีอยู่ในมือ เพื่อผลักดันให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนหรือหมู่บ้านพัฒนา ขยายวงกว้างกลายเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวของระดับภูมิภาคต่อไป

การประสานและสนับสนุนกันของปัจจัยทั้งสองส่วนจึงจะสามารถสร้างการพัฒนาที่ดี หากสามารถ บูรณาการความสัมพันธ์ของการวางผังชุมชนและทรัพยากรการท่องเที่ยวเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมแล้ว จะ ทำให้มีคุณค่าที่สำคัญต่อการที่พัฒนาชีวิตของเกษตรกร เพราะการดำเนินการของการวางผังชุมชนก็เพื่อ พัฒนาปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของของคนในชุมชน ให้มีความสะดวกสบายที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ปัจจุบัน และการบูรณาการทรัพยากรการท่องเที่ยวก็เพื่อเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของเกษตรกร ทำให้ คนในท้องถิ่นไม่ใช่ผู้สังเกตการณ์ที่ผ่านไปมา แต่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวและ เป็นส่วนที่สำคัญมาก การมีอยู่ของคนในท้องถิ่นเป็นสัดส่วนที่ไม่สามารถขาดไปได้ของการท่องเที่ยวเชิง นิเวศวัฒนธรรมท้องถิ่น (เช่น ในการแสดงในขบวนรำของประเพณีบั้งไฟ บรรยายากาตการทำเกษตรในท้อง หุ้ง) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้เพิ่มโอกาสการจ้างงานของพวกเขา รวมถึงโอกาสในด้าน อื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ที่เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวที่อื่นๆ

ดังนั้นในการบูรณาการการวางผังชุมชนและทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่ทำให้เกิดการปรับปรุง ศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง จะสร้างโอกาสในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม และเป็นกำลังสำคัญ ใน การเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ

6.2 ข้อดีของการวางผังและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

6.2.1 ตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวกระจายตัวและไม่มีจุดเด่นที่ชัดเจน

เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคเหนือและภาคใต้ ทำให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ได้ รับการพัฒนาที่ดีของการท่องเที่ยวหรือถูกละเลยพื้นฐานของการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนั้นการเดินทาง มายังภาคตะวันออกเฉียงเหนือของชาวไทยและชาวต่างชาติเพื่อท่องเที่ยวจึงมีน้อย และตำแหน่งของพื้นที่ ที่มาเยือนอยู่กันค่อนข้างกระจายตัว นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งมีการเดินทางเข้าถึงไม่สะดวก แม้แต่สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปเองก็ตาม อย่างเช่น พระธาตุบังพวน ในจังหวัดหนองคาย พระ ธาตุพนมในจังหวัดนครพนม แม้ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทรัพยากรที่อุดมด้วยวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มี ลักษณะเฉพาะทรัพยากรทางวัฒนธรรมพื้นบ้าน ภูมิทัศน์ทางธรรมชาติของที่ราบสูง ทรัพยากร ทางนิเวศ แต่ทรัพยากรเหล่านี้จะไม่ได้ได้รับการพัฒนาให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจน ข้อดีของทรัพยากรเฉพาะที่มีอยู่จึง ไม่โดดเด่น ซึ่งเมื่อเทียบทรัพยากรการท่องเที่ยวกับภาคใต้และภาคเหนือแล้วจะเห็นความแตกต่างที่ชัดเจน และขณะเดียวกันก็มีข้อเสียที่เห็นได้ชัด

6.2.2 ความเป็นไปในปัจจุบันของชุมชนและอุปสรรคในการวางผัง

เนื่องจากกรรมสิทธิ์ในที่ดินในประเทศไทยเป็นของเอกชนเสียส่วนใหญ่ การวางผังชุมชนและการ ก่อสร้างบ้านเรือนจึงใช้ความต้องการของตนเองหรือผู้อยู่อาศัยเป็นหลัก เกษตรกรจะมีอิสระในการสร้างบ้าน ในที่ดินของตนเอง จึงไม่ได้คำนึงถึงการพัฒนาโดยรวมของชุมชน ดังนั้นการก่อสร้างและการพัฒนาของทั้ง ชุมชนโดยพื้นฐานแล้วจึงเป็นไปอย่างมีรูปแบบที่ไม่แน่นอน ไม่มีกรอบหรือแนวคิดทางวิชาการมาเป็นส่วน ชี้นำ ทำให้การแบ่งเขตการใช้งานของพื้นที่ต่างๆ ไม่ชัดเจน เวียงคุกในปัจจุบันมีเพียงส่วนของวัดเท่านั้นที่ เป็นตัวอย่างของการแบ่งพื้นที่การใช้งานที่ค่อนข้างชัดเจน

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันบทบาทของวัดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้น ไม่เพียงแต่เป็นศูนย์กลาง

ของกิจกรรมทางศาสนาเท่านั้น บางช่วงเวลายังเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน รวมถึงศูนย์กลางของกิจกรรมเพื่อความบันเทิงทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน ซึ่งหน้าที่ที่หลากหลายของวัดดังกล่าวเป็นตัวอย่างของการแบ่งประโยชน์ใช้สอยที่ไม่ชัดเจนและไม่ส่งผลต่อการวางผังชุมชนเท่าใดนัก และเนื่องจากการพัฒนาชุมชนชนบทเกิดขึ้นมาเป็นเวลาช้านาน ดังนั้นในบริบทของที่ดินจึงมีอยู่จำกัด พื้นที่ทั่วไปใช้ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัย ทำให้ถนนคับแคบมากขึ้นเมื่อเทียบกับการขยายตัวของชุมชน เพิ่มความยากลำบากในการวางผังสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับสาธารณะในชุมชนดังกล่าว

6.2.3 ความยากลำบากที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติดั้งเดิม

ในประเด็นท้องถิ่น และทัศนคติของสังคมชนบท การเกิดขึ้นของทัศนคติใดๆ มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นดั้งเดิมในท้องถิ่นอย่างแนบแน่น ความคิดบางอย่างฝังแน่นจนยากที่จะเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะใช้หลักทางวิชาการใดๆ มาอธิบายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติก็ตาม ในเขตตำบลเวียงคุกก็เช่นกัน ในทุกปีที่มีประเพณีบุญบั้งไฟของทั้ง 8 หมู่บ้านก็จะมาร่วมกันจัดงานที่วัด โดยจะเริ่มแห่จากหน้าวัดยอดแก้วและไปสิ้นสุดที่วัดสาวสุวรรณ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ในแต่ละปีจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงรถที่ถูกตกแต่งในขบวนแห่ก็มาขนาดใหญ่มากขึ้น มีการปิดถนนในระหว่างที่มีกิจกรรมการแห่ขบวนบั้งไฟ รถที่ผ่านไปมาในเส้นทางดังกล่าวในเวลานั้นจึงจำเป็นต้องอ้อมไปใช้เส้นทางอื่น ซึ่งแคบและใช้ระยะทางมากกว่าเดิมมาก

ดังนั้นหน่วยงานท้องถิ่นได้พยายามเสนอย้ายไปยังที่พื้นที่สาธารณะของหมู่บ้านซึ่งมีขนาดใหญ่ แต่ได้รับการปฏิเสธโดยเฉพาะจากผู้สูงอายุในหมู่บ้าน ที่กล่าวว่าบรรพบุรุษเคยทำไว้เช่นนี้มาตลอด จึงไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องย้าย ทำให้ประเพณีการแห่ขบวนของเทศกาลบุญบั้งไฟจนถึงปัจจุบัน จึงจัดขึ้นตามถนนที่ถือเอาวัดยอดแก้วเป็นจุดปล่อยขบวนและสิ้นสุดขบวนที่วัดสาวสุวรรณ ทำให้เห็นว่าแนวคิดแบบดั้งเดิมของคนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญต่อกำหนดรูปแบบและความเป็นไปของกิจกรรมโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเพณีในท้องถิ่น และในบางครั้งก็ยากที่จะก้าวไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ ดังนั้นการโน้มน้าวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของแนวคิดเดิม จะมีผลผลักดันให้เกิดการวางผังชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมที่ไม่สามารถมองข้ามได้ ไม่เช่นนั้นแนวคิดอนุรักษ์แบบดั้งเดิมของคนในท้องถิ่นมักจะ ส่งผลที่ไม่อาจคาดเดาได้หรือแม้แต่ทำให้การดำเนินโครงการยุติลง

6.3 โอกาสของการบูรณาการวางผังและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

6.3.1 การเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

ภูมิทัศน์ในชนบทได้ผ่านระยะเวลาหนึ่งของพัฒนาการในประวัติศาสตร์ และการแสดงทางออกทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ที่ถูกคนเปลี่ยนรูป จัดการและฟื้นฟู แต่ขณะเดียวกันก็มีความบริสุทธิ์ในแง่ของคุณค่าการใช้งาน คุณค่าในด้านสังคม นิเวศและความงาม¹³ อยู่ระหว่างการผสมผสานของทรัพยากรธรรมชาติของชนบทและการใช้งานของมนุษย์ เกิดเป็นโครงสร้างที่ให้ประโยชน์ ตามที่ O. Riordan ได้กล่าวไว้ว่า "การจัดการทรัพยากรคือ กระบวนการของความพยายามในการรักษาสมดุลที่อยู่ตรงกลางระหว่างการเพิ่มความมั่งคั่งให้แก่ชีวิตของผู้คน และการนำไปสู่การย่อยสลายสิ่งแวดล้อม ภูมิทัศน์เป็นพื้นฐานที่สุดของส่วนประกอบในระบบทรัพยากรชนบท"

จากมุมมองของการวางผังการท่องเที่ยว ภูมิทัศน์ของชนบทเป็นทรัพยากรประเภทหนึ่งที่สำคัญที่จะถูกใช้ในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์แตกต่างจากที่อื่นๆ Mormont ได้กล่าวว่า

¹³ Zube, 1975.

“หมู่บ้านประกอบไปด้วยพื้นที่ทางทางสังคมที่เหลื่อมซ้อนกัน พื้นที่ทางสังคมเหล่านี้ทำให้พวกเขา มีรูปแบบ แนวความคิดของตัวเอง มีวิถีคิด ระบบสังคมและเครือข่ายพฤติกรรมต่างกัน ความน่าสนใจของชนบทคือ สามารถให้สิ่งที่ไม่มีในวิถีชีวิตของสังคมเมือง” ¹⁴

เนื่องจากด้วยเนื้อแท้ของชนบทเองก็มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ผนวกกับมุมมองในสังคมปัจจุบันที่มีต่อลักษณะเฉพาะตัวของภูมิทัศน์ชนบท รวมถึงการส่งเสริม จากภาครัฐในทุกกระดับ ให้การท่องเที่ยวในชนบทได้รับการพัฒนาขึ้น เกษตรกรในหลายพื้นที่ทำการปลูกพืช มีการแปรรูปสินค้าเกษตร การให้บริการอาหาร ที่พักและบริการอื่น ๆ การผลิตและจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก และวิธีการอื่น ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยอ้อมในการให้บริการกับนักท่องเที่ยว นับว่าเป็น การสร้างโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพได้เป็นจำนวนมาก ทั้งยังสามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้า เกษตรได้มาก เพิ่มรายได้และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เกิดการลงทุนและการจ้าง งานเพิ่ม

นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้คนในชนบทได้รับรู้และตระหนักว่า ภูมิทัศน์ดั้งเดิมของชนบท ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมที่ดีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่หลากหลาย ก็เป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้และ สร้างโอกาสให้ชุมชนได้มากมาย อันจะก่อให้เกิดจิตสำนึกของการคุ้มครองภูมิทัศน์ดั้งเดิมของชนบทและ ระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม รวมถึงให้ความใส่ใจต่อการฟื้นฟูรักษาสืบทอดของวัฒนธรรมดั้งเดิม

6.3.2 ความต้องการของเกษตรกรที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและการตระหนักถึง ความสำคัญของการวางผังชุมชน

ปัจจุบันมีหมู่บ้านชนบทไม่น้อยที่มีสภาพการอยู่อาศัยในชนบทและสภาพแวดล้อมทางการ ประกอบอาชีพดีขึ้น มีการศึกษา ทักษะการทำงานกับเทคโนโลยี ทักษะการบริหารจัดการ ผู้คนมากขึ้นเริ่ม ประกอบอาชีพในชนบท แม้ว่าชนบทมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่ดี แต่ใน ความเป็นจริงสิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัยในชนบทของไทย โดยมากมักจะยังไม่ได้สร้างความพอใจแก่ผู้อยู่ อาศัยเท่าที่ควร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่สมบูรณ์เท่ากับในเมือง เช่น การกำจัดขยะ ระบบระบายน้ำ ระบบแสงสว่างในเวลากลางคืน เป็นต้น รวมถึงขนาดของการก่อสร้างที่อยู่อาศัย ต้นทุนการก่อสร้าง วัสดุ อาคาร รูปลักษณะภายนอกของอาคาร ต่างมีลักษณะที่แตกต่างกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างที่ ทำให้เกิดเป็นช่องว่างระหว่างคนรวยและยากจนของประเทศ

ดังนั้นเกษตรกรในชนบทต่างหวังที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย หวังในการปรับปรุง บริการสาธารณะโครงสร้างพื้นฐานที่ดี ที่จะช่วยสร้างความสะดวกสบายให้แก่ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย การขนส่ง การซื้อหาสินค้าและความต้องการด้านอื่น ๆ แต่มักไม่ทราบถึง ความสำคัญของการวางผังชุมชน แต่ด้วยการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและและ ความต้องการพัฒนาตัวของพวกเขา มาพัฒนาแบบบูรณาการร่วมกับส่วนอื่น ๆ ซึ่งไม่เพียงแต่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาเงินทุนในการพัฒนาท้องถิ่นได้ส่วนหนึ่ง แต่ยังเป็นการให้ความสำคัญและความเคารพต่อ ของภูมิทัศน์ชนบท จิตวิญญาณของการสืบทอดวิถีชนบททั้งดงามให้คงอยู่ตลอดไป

การประยุกต์ใช้แนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวในนิเวศวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่มองประเด็นต่าง ๆ

¹⁴ Zube, 1975.

ได้แก่ หน้าที่ใช้สอย คุณค่าการรักษาบริบทของชนบท การผสมผสานการมีอยู่ของประวัติศาสตร์และการใช้ที่ดิน ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร ความปลอดภัย ระบบนิเวศและความยั่งยืนอุดมสมบูรณ์ ประกอบกันเป็นองค์รวม จะช่วยสร้างให้เกิดเป็นสภาพแวดล้อมการอยู่อาศัยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของวัฒนธรรมท้องถิ่น และค่อยๆ ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยท้องถิ่น การวางผังและความเป็นระเบียบ ความสามัคคี มาตรการในการใช้และอยู่ร่วมกับธรรมชาติในที่สุด

6.4 กวาะคุกคามที่มีอยู่ของการบูรณาการการวางผังและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

6.4.1 ปัญหาที่อาจมีอยู่ของการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและทางวัฒนธรรม

ในการดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมส่วนใหญ่ที่มักจะมีปัญหาในการพัฒนาโครงการท่องเที่ยว หากไม่มีการวางแผนและเตรียมการที่เหมาะสมและมองเพียงแค่ผลประโยชน์ตอบแทนทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ มักจะให้ความสำคัญในการแสวงหาความสำเร็จในเวลาอันรวดเร็วและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะอันสั้น ทำให้มีการพัฒนาโครงการท่องเที่ยวเป็นไปโดยขาดการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดรอบด้านและไร้ทิศทางที่ชัดเจน ปัญหาต่างๆ ก็จะมีปรากฏขึ้นในโครงการลักษณะเช่นนี้ ตัวอย่างเช่น เมื่อต้องการพัฒนาท่องเที่ยวขึ้นมาให้มากๆ มักจะละเลยเอกลักษณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่น และเพื่อหิบบิบบิเอาความทันสมัยมาใส่เข้าไป กลายเป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่ปั้นแต่งขึ้นจนเห็นชัดเจนว่าเป็นวัฒนธรรมจอมปลอม ไม่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น

แต่โครงการการท่องเที่ยวเหล่านี้ก็ยังเกิดขึ้นอยู่ในหลายประเทศและภูมิภาค ซึ่งไม่มีอะไรผิดปกติและไม่น่าแปลกใจ บางโครงการท่องเที่ยวไม่ได้มีอะไรสัมพันธ์กับวัฒนธรรมและนิเวศท้องถิ่นแม้แต่น้อย บางโครงการมีการประดิษฐ์และสร้างสิ่งที่เกินออกไปจากความเป็นจริง เพื่อต้องการใช้ชื่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมที่จอมปลอมในการเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เหล่านี้เป็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการพัฒนา นอกจากนี้ในการดำเนินงานของพื้นที่บางส่วน เพื่อให้ตรงกับสเนียมที่ทันสมัยของผู้บริโภค มีการก่อสร้างอาคารที่ทันสมัยแต่มีความขัดแย้งกับบริบทของภูมิทัศน์โดยรอบ ทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางนิเวศท้องถิ่นของแท้เปลี่ยนจากการสเปลี่ยนรูปไป และสิ่งที่เพิ่มเติมลงไปไม่เกิดประโยชน์กับโครงการแม้แต่น้อย

ดังนั้นในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวทางนิเวศและวัฒนธรรม มักจะละเลยประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและแนวคิดของการอนุรักษ์ ทำให้การออกแบบการท่องเที่ยวมักจะมีการก่อสร้างหรือเพิ่มเติมรายละเอียดที่ฟุ่มเฟือยมากเกินไป เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ควรหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้น

6.4.2 การแยกตัวออกจากกันระหว่างชุมชนชนบทกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

การวางผังชุมชนชนบทจะต้องให้ความสำคัญกับภาพรวม ซึ่งประกอบไปด้วยการบรรลุวัตถุประสงค์ของการวางผังชุมชนพื้นที่ชุมชน การใช้งาน การคมนาคมขนส่ง การออกแบบสิ่งก่อสร้าง ภูมิทัศน์และอื่น ๆ ควรจะประกอบกันอยู่ในชุมชนทั้งหมด เพื่อตอบสนองความต้องการของชีวิตประจำวันและของสังคม ที่สำคัญการออกแบบการวางผังและการดำเนินการตามแผนจะต้องพิจารณาถึงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่น พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและความเป็นไปของการพัฒนาเศรษฐกิจ การวางผังควรจะต้องดำเนินการโดยการแบ่งเป็นขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีการดำเนินงานที่เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเป็นรูปธรรมอยู่ภายใน เพื่อให้แต่ละขั้นตอนมีความสมบูรณ์ในตัวเอง แต่ไม่ได้หมายความว่าแผนงานที่สมบูรณ์ในแต่ละขั้นตอนจะขาดการเชื่อมโยงกับปัจจัยอื่น ๆ

ดังเช่นที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า แต่ละพื้นที่มีเอกลักษณ์ของตนเองในการวางผังชุมชน ดังนั้น การวางผังในชนบทของภาคเหนือและภาคใต้ก็ไม่ควรจะเหมือนกัน จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนโดยมีแนวคิดหลักให้ยึดถือ การวางผังชุมชนชนบทของพื้นที่หนองคายควรจะต้องยึดการพัฒนาและการใช้ทรัพยากร การท่องเที่ยวเป็นแนวทางหลักและนำไปประยุกต์ให้เกิดเป็นรูปธรรม ดังนั้นการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและการวางผังชุมชนชนบทไม่ควรแยกออกจากกัน แต่รวมอยู่ในเนื้อหาหลักส่วนหนึ่งของการวางผัง

แต่ภายใต้ความเป็นไปที่ไม่มีทฤษฎีอันจะสามารถใช้เป็นแนวทางที่ชัดเจนได้ ในขั้นตอนการปฏิบัติมีความเป็นไปได้ที่ทั้งสองส่วนนี้จะแยกออกจากกัน เช่น การวางผังชุมชนไม่ได้พิจารณาถึงความต้องการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ขณะที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมมักจะไม่ใส่ใจกับองค์ประกอบที่อยู่ในการวางผังชุมชน ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อการพัฒนาชุมชน อาจทำให้เกิดการซ้ำซ้อนของการวางผังหรือการวางรูปแบบการท่องเที่ยว การใช้ทรัพยากรและกำลังคนไม่เกิดประสิทธิภาพ

6.5 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

6.5.1 การบุกเบิกวงจรการท่องเที่ยว

การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวหนองคายและพื้นที่รอบๆ เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบไปด้วยเส้นทางภายในกับเส้นทางรอบนอก เส้นทางภายในของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม หมายถึงพื้นที่การท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีหนองคายเป็นจุดเริ่มต้น โดยการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวในชนบทและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของตัวเมืองหนองคาย นำเอาแหล่งท่องเที่ยวในตัวจังหวัดและพื้นที่ชนบทรอบนอกมาประสานเข้าด้วยกัน กลายเป็นเส้นทางท่องเที่ยวภายใน เพื่อให้เส้นทางดังกล่าวเป็นตัวเลือกอันดับต้นๆ สำหรับผู้มาเยือนจังหวัดหนองคาย แล้วนำเอาเส้นทางดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นในการจะขยายไปสู่เส้นทางท่องเที่ยวอื่นๆ ที่อยู่ในรัศมี 60-100 กิโลเมตรจากหนองคาย

จากนั้นนำเอาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่เส้นทางดังกล่าวมาประสานเข้าด้วยกันกลายเป็นเส้นทางรอบนอกของหนองคาย ดังนั้นการท่องเที่ยวบนเส้นทางเหล่านี้ในระยะประมาณ 30-60 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถใช้หนองคายเป็นจุดศูนย์กลางของการพักผ่อนหยุดพัก โดยเมื่อออกจากหนองคายในตอนเช้า เข้าชมสถานที่ต่างๆ แล้วสามารถกลับเข้ามาในหนองคายเพื่อค้างคืนได้สะดวก และจากนั้นสามารถขยายการเดินทางในระยะ 100-200 กิโลเมตรออกไป กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดรวมรวมกับนักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดอื่นๆ ในเส้นทางนี้นักท่องเที่ยวสามารถมีทางเลือกในเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้มากขึ้น รวมถึงสามารถเข้าพัก ณ ตำแหน่งที่มีความสะดวกหรือสามารถกลับมาพักยังจังหวัดหนองคายก็ได้ การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวรอบนอกเหล่านี้ มีบทบาทส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและการเกษตรของหนองคาย ทำให้เกิดการพัฒนาศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภาพรวมที่มีคุณภาพ และยังทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมีทางเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวที่มากขึ้นและบริการที่ดีกว่า

เส้นทางท่องเที่ยวภายในเส้นทางหลัก : ใช้ตัวเมืองหนองคายเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเมื่อประสานกับการวางผังชุมชนของเวียงคุกแล้ว สามารถกำหนดให้เวียงคุกเป็นศูนย์กลางรอง โดยการเอาสถานที่ท่องเที่ยวภายในตัวเมืองหนองคายประสานเข้าด้วยกัน กลายเป็นเส้นทางท่องเที่ยวภายใน จากนั้นสามารถขยายออกไปรอบนอก เช่น ในทิศตะวันออก สามารถไปถึงจุดที่เป็นที่เกิดของบั้งไฟพญานาคได้ จากนั้นสามารถกลับมาหนองคาย ชมสะพานมิตรภาพไทยลาว ศาลากู่แก้ว หาดจอมมณี พระธาตุบังพวน หากเดินทางไป

ทางตะวันตกของเวียงคุก ชมการทำเกษตรเชิงนิเวศ การทำประมงของหมู่บ้าน รับประทานอาหารพื้นบ้าน
ซื้องานหัตถกรรม เดินเล่นบนหาดทรายริมน้ำโขง ชมวัดโบราณและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ร่วมเทศกาล
พื้นบ้านต่างๆ เช่น การแข่งเรือ ประเพณีบุญบั้งไฟ

ภาพที่ 69 แสดงเส้นทางท่องเที่ยวโดยใช้จังหวัดหนองคายเป็นศูนย์กลาง

เส้นทางท่องเที่ยวที่ใช้ร่วมกัน : ใช้จังหวัดหนองคายเป็นศูนย์กลาง โดยขยายเส้นทางการ
ท่องเที่ยวยังอุดรธานี นครพนม สกลนคร เลย นำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวทางนิเวศและวัฒนธรรมของแต่ละ
จังหวัดมาประสานกัน กลายเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีจังหวัดหนองคายเป็นศูนย์กลาง

เส้นทางท่องเที่ยวภายนอก : จากการที่มีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ที่เชื่อมโยงการเดินทาง
ระหว่างจังหวัดหนองคายของประเทศไทย ไปยังนครหลวงเวียงจันทน์ของลาว เป็นการเชื่อมโยงเส้นทาง
คมนาคมขนส่งระหว่างประเทศ โดยมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 กรุงเทพฯ-หนองคายหรือถนน
มิตรภาพ¹⁵ เป็นถนนสายหลัก ทำให้เกิดการเปิดเชื่อมต่อถึงกันของเส้นทางภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ดังนั้นในเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกนี้ยังคงใช้จังหวัดหนองคายเป็นศูนย์กลาง แล้วนำเอา
ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดอื่นๆ มาประสานเข้าด้วยกัน กลายเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่ใช้ร่วมกัน
นอกจากเส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดที่กล่าวข้างบนแล้ว ยังรวมถึงการท่องเที่ยวในจังหวัด ขอนแก่น
กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ นครราชสีมาเป็นต้น เส้นทางดังกล่าวขยายออกมาจนถึงกรุงเทพฯและประสานเข้ากับ
เส้นทางการท่องเที่ยวของภาคกลาง เพื่อเชื่อมโยงไปยังเส้นทางของภาคเหนือและภาคใต้ต่อไป

6.5.2 การประยุกต์และทำให้เกิดขึ้นของเส้นทางการท่องเที่ยว

ในการออกแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายแนวทาง ซึ่งแนวทาง

¹⁵ ถนนมิตรภาพหรือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 เป็นถนนสายหลักที่นำเข้าสู่ภาคอีสานโดยเริ่มจากจังหวัดสระบุรี ผ่าน
จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี ไปสิ้นสุดที่หน้าศาลากลางจังหวัดหนองคาย และมีสายที่สร้างเพิ่มเติมโดยแยกจาก
ถนนเข้าเมืองหนองคาย โดยไปสิ้นสุดที่สะพานมิตรภาพไทย-ลาว

เหล่านี้ไม่จำกัดอยู่เพียงการท่องเที่ยวในรูปแบบเดียว แต่มีอิทธิพลต่อกันและกันในการพัฒนาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ที่ได้ประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย มีขั้นตอนที่เป็นรูปธรรมดังนี้

(1) ดำเนินนโยบายภายใต้การเสนอแนะจากภาครัฐ โดยมีคนในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการหลัก ประยุกต์ให้เข้ากับความต้องการของตลาด

ควรยึดตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐ ที่เน้นการควบคุมการพัฒนา การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การตลาดและอื่นๆ ในระดับมหภาค แม้ว่าหน่วยงานของรัฐจะไม่ได้ลงทุนโดยตรงในโครงการการท่องเที่ยว แต่ผ่านกลไกการจัดตั้งหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพในการจัดการและประสานงาน การศึกษาที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาสำคัญที่อาจเกิดขึ้นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมนโยบายการพัฒนาและการดำเนินการ เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีประโยชน์และประสิทธิภาพต่อส่วนรวมมากที่สุด "คนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ" หมายถึงการท่องเที่ยวมีคนในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการหลัก โดยที่การดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการอยู่อาศัยของคนในท้องถิ่นเกิดขึ้นจากจิตสำนึก และสนองต่อนโยบายของรัฐในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว "ตลาด" หมายถึงหน่วยงานในท้องถิ่นมีการจัดสรรทรัพยากรโดยสอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน ในการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรให้เป็นทุน กฎของตลาด ความเสมอภาคและความสมัครใจในการร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดได้

(2) สร้างเครื่องหมายการค้าของตัวเอง ภายใต้แนวคิดการตลาดและอุตสาหกรรม

จุดสำคัญของการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าเกษตรคือ การสร้างเครื่องหมายการค้าของตัวเอง การวางผังและก่อสร้างที่ช่วยสนับสนุนมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้เกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และการจัดการ การพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยใช้การจัดการการตลาดเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพสูง มีประสิทธิภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืน

(3) สนับสนุนการบูรณาการของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่เพียงแต่เป็นการเที่ยวชมภูเขาและน้ำตก หรือการได้เพลิดเพลินกับทัศนียภาพธรรมชาติ แต่ยังเพื่อให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับธรรมชาติ ความรู้ที่หลากหลาย จิตสำนึกด้านคุณธรรมผ่านการท่องเที่ยว เหล่านี้เป็นเนื้อหาและที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมควรมี การบูรณาการของระบบนิเวศและวัฒนธรรมจะเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กระบวนการพัฒนาในอนาคตต้องมีการยึดถือแนวทางนี้ต่อไป เพื่อให้นักท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ได้มีการพักผ่อนหย่อนใจ แต่ยังสามารถปลูกฝังจิตสำนึกทางด้านคุณธรรม จิตสำนึกทางด้านวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงเรียนรู้วัฒนธรรมการผลิตในสังคมเกษตรกรรมที่หลากหลาย วัฒนธรรมการใช้ชีวิตและประเพณีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งเสริมความสมบูรณ์ในเนื้อหาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของตำบลเวียงคุกเท่านั้น ยังทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสมบูรณ์มากขึ้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้มาเยือน

(4) ยึดหลักการของการพัฒนาโดยการอนุรักษ์

สื่อหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทาง

วัฒนธรรม เป็นศักยภาพที่เกิดขึ้นเองของระบบนิเวศ อันมีลักษณะเฉพาะตัวที่สำคัญคือเสียหายได้ง่ายและฟื้นฟูให้คืนกลับมาเหมือนเดิมได้ยาก การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นจะต้องสร้างความเข้มแข็งของการป้องกันรักษาระบบนิเวศของทรัพยากรการท่องเที่ยว ในการรักษาก็ต้องมีการพัฒนา และการพัฒนาก็จำเป็นต้องเพิ่มการปกป้องรักษาไปพร้อมกัน การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของตำบลเวียงคุกจำเป็นต้องกำหนดขนาดของสภาพแวดล้อมทางนิเวศ กำหนดขอบเขตของการพัฒนาการท่องเที่ยว กำหนดเส้นทางการท่องเที่ยว การจัดวางและการสร้างสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยพยายามให้เป็นไปโดยไม่ทำลายภูมิทัศน์ธรรมชาติเดิมที่มีอยู่ ไม่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ไม่มีผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยและการแพร่ขยายพันธุ์ของพืชและสัตว์ กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องพึงสำนึกไว้ว่า “การชมเพื่อเรียนรู้เป็นหลัก การพักผ่อนเป็นรอง” จากมาตรการในหลายๆ ด้านที่จะรักษาและคุ้มครองความสมดุลของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมทางนิเวศ เมื่อมีความขัดแย้งระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์เกิดขึ้น ในหลักการแล้วการอนุรักษ์มีอำนาจสิทธิ์ขาดในการยับยั้งการพัฒนา เพื่อให้โครงการท่องเที่ยวทางการเกษตรทางค่อยๆ เพิ่มความหลากหลายของระบบนิเวศมากขึ้นโดยปราศจากมลพิษ

บรรณานุกรม

- McIntyre, George. (1996) Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners Unipub.
- Inskeep, Edward. (1991) Tourism Planning—An Integrated and Sustainable Development Approach, Wageningen: Van Nostrand Reinhold Company.
- Rvin H Zube. (1975) Landscape assessment—Value, Perceptions and Resources, New York : Halsted Press.
- Sathirathai, S., Priyanut, P. (2004) Sufficiency Economy and a Healthy Community, (Conference paper), 3rd IUCN World Conservation Congress, Bangkok: Thailand.